

V. évfolyam, 46. szám.

Műfajtái árak helyben és vidéken:
Egy óra - - - - - 12 korona
Félóra - - - - - 6 korona
Negyedóra - - - - - 3 korona
Egy óra szám ára - - - - - 12 fillér.
Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909.

junius 10. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi és anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

A nemzet akarata.

Vasárnap Magyarország népe, a magyar nemzet óriási többségének küldöttei mint egy ember kifejezték a magyar nemzet abbéli megingathatlan akarátát, hogy 1911. január elsejére a gazdasági önállóság természetszerűen előhírnökét, nélkülözhetetlen feltételét: a magyar önálló nemzeti jegybank felállítását követelik.

Tették ezt oly impozáns módon, oly hatalmas gyülekezet keretében, hogy szinte hihetetlen, hogy a magyar nemzet ezen akarátát meg ne hallják Bécsben: fenn a Burgban.

A lélekemelő lefolyásu nagygyűlésen *Hock János*, a lángelkű szónok hatalmas beszédben egy megkapóan szép hasonlatot mondott:

„Mikor én lenjártam a Szentföldön, a szent sírból a patriárka tüzet dobott ki. Annál a tűznél az idegen zarándokok meggyújtották gyertyáikat. Lámpába helyezve óvták azt a tüzet és vitték fel, gyertyát gyertyára gyújtva, Szibériáig. Ebben nagy keresztény eszmék közössége, a feltámadás nagy, megismerményített hite volt kifejezve. Önnök is idejöttek az országból a nemzet központjába. Erre a szent helyre, ahol lobog, lángol a nemzeti összetartás szent tüze, Gyujtsa meg itt mindenki lelkének gyertyáját, vigye ezt a szent lángot haza, az ország minden részébe, gyujtsa meg testvéreinek, rokonainak, jóbarátainak, honfitársainak szívében gyertyáról gyertyára ezt a szent lángot, hogy az a fény bevilágítson az egész világ szemébe“.

Igaza van az aranyszájú Kapisztrán Jánosnak, a nemzet küldöttei a nagygyűlésről hazatérve magukkal hozva, az önállóságunkért folytatott harcunk lángjának tüzeit, magukkal hozva szabadságvágyunk minden lelkesedését, szívünk egész melegével, lelkünk egész forróságával fogunk az itthonmaradottak szívébe bevilágítani, szítani fogjuk a lelkesedés tüzeit, kitartó harcra buzdítva és elmenve a legkisebb kunyhótól a legfényesebb palotáig, felébresztjük az alvókat, meggyőzzük a kételkedőket, izmosítjuk a küzdőket, úgy hogy ne legyen egyetlen hű fia az országnak, aki a magyar nemzet ezen harcában ne a küzdők táborában legyen, ne legyen a magyar hazának egyetlen szüldöttje is, aki akkor, amidőn gazdasági

függetlenségünk kivívásáról van szó, ne legyen ott, ahol a magyar nemzet összessége van.

És ha a nemzeti összetartás szent tüze kigyul az országban, ha kezet fog minden jó hazafi, akkor a magyar nemzet akarátát kell, hogy meghallják a Burgban is és a sok rossz tanácsadó minden áskálódása dacára, a magyar anyaktól szült rossz magyarok minden erőlködése ellenére, a „legalkotmányosabb magyar király meg fogja hallani, meg fogja érteni a magyar nemzet szivverését, eszébe fog jutni az esküje, az alkotmányra tett hite, eszébe fog jutni, hogy a törvények legfelsőbb öre, aki esküt tett arra, hogy a „törvényeket megtartja és mások által is megtartatja“.

És ekkor az önállóságunk iránti törekvésünket a poklok kapui sem tartóztathatják fel.

Ezekkel a benyomásokkal jöttünk haza, ezekkel az érzésekkel van teli a honfiai szívünk, ezzel a meggyőződéssel álljuk a harcot, mely a magyar nemzeti ügy diadalával kell, hogy végződjék.

De még egyet juttatunk Bécsnek eszébe! A nemzetiségeket nem lehet ám a magyar nemzet ellen többé kijátszani; ha nem tanulták ezt meg a nemzeti ellenállás idejéből, ha nem okultak azóta e harc tanulságából, ám olvassák el és vessék jól bele emlékezetükbe a szerb nemzetiségek mostani újabb hazafias magatartását, melylyel a magyar nemzet harcából részt kérnek.

Megértették, hogy csak szabad országban lehetnek a polgárok is szabadok. Csak ha a magyar nemzet független és boldog, lehetnek a magyar szent korona területén lakó nemzetiségek is boldogak, csak akkor virulhat a kulturájuk, a nyelvük.

És a szerbek velünk vannak. De velünk lesz Bécs ellen minden más nemzetiség, mert őket még nálunknál is többször csapta be: Bécs.

Tartsunk össze, legyünk egyek a harcban, a győzelmet utjában semmi és senki fel nem tartóztathatja és a magyar nemzet jövő boldogsága attól függ, hogy a mostani harcot hogyan álljuk.

Ugy áldjon meg az isten mindenkit, amint a haza iránti kötelességét megteszi, vagy elmulasztja. —r. f.

Ujvidék

az önálló nemzeti bankért.

Ezzel a felirattal Ujvidék város címerével ékített, széles nemzeti színű, hosszú mellszalaggal díszítve, indult meg az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt 100-on felüli tagja e hó 5-én az esti vonattal, hogy másnap az ország fővárosában résztvegyen a magyar nemzet anyagi és politikai függetlenségére irányuló törekvéseknek ország-világ előtt való nyílt bevallásának lelkes, hazafias ünnepélyén. Pártunk büszke lehet a budapesti nagygyűlésen megjelent képviselőire, mert azok nemcsak számban és a legszebb rendben történt felvonulásban, de egész valójukban, magatartásukon imponáltak és mindenütt, ahol csak megfordultak, feltűnést keltettek és uton-utófélen előtörő lelkes éljenzésben részesültek.

A 130 tagból álló, kettős rendekben felvonuló küldöttség élén Brezina Antal vitte a párt 1848-ból való nemzeti színű selyemzászlaját, Trischler Gyula pedig külön ez alkalomra készült: „Ujvidék az 1911-ben felállítandó önálló nemzeti bankért“ feliratu nemzeti színű táblát s kettejük közt haladt Balla Árpád, a lelkes és fáradhatlan buzgóságú pártelnök, míg oldalt Pekló Béla töltötte be lankadatlan fáradozással a főrendező tisztségét. A küldöttség tagjai voltak:

Balla Árpád pártelnök, *Demetrovits* Vladimir dr. polgármester, *Marczekovich* Imre dr., *Orbán* Ignác, *Deák* Imre dr., *Jáhn* Róbert dr., *Tapavicza* György dr., *Ligeti* Ferenc, *Lovrekovich* Ferenc, *Kardos* Ignác, id. *Zanbauer* Ágoston, *Königstättler* Ottó dr., *Piukovich* Sándor dr., *Wachtl* Imre, *Spirka* József, *Mayer* József, *Ivanovics* Ferenc, *Elschléger* Dezső dr., *Baderna* Mihály, *Brezina* Antal, *Schultész* István, *Szücs* Ferenc, *Lehrer* Máttyás, *Horváth* István, *Szücs* Nándor, *Gógös* Ignác, *Wawra* Lajos, *Willetty* Vilmos, *Embery* Mihály, *Csipő* Mihály, *Pekló* Béla, *Manojlovits* Emil, *Vlaskalits* György, ifj. *Csipő*, *Varga* Alajos, *Tóth* András, *Ganai* Mihály, *Papp* József, *Gombár* Mihály, *Tarr* István, *Haberbusch* István, *Gógös* Árpád, *Mondovits* József, *Becskeházy* István, *Pap* Sándor, *Schirschinger* R., *Mamuzsich* I., *Dénes* I., *Torgl* F., *Lemler* György, *Gyénizse* Károly, *Brecska* Zoltán, *Idey* Illés, *Szélíg* Pál, *Polyakovics* Vince, *Szabó* János, *Göz* István, *Resch* Miklós, *Szalkay* Sándor, *Mójzes* József, *Varsányi* Lajos, *Friedmann* Mór, *Zányi* János, *Szlankamenacz* György, id. *Jóhárt* János, *Szabó* István, *Török* József, *Irsay* Antal, *Irsay* János, *Schubert* Márton, *Komlós* Rezső, *Guszek* István, *Mikits* Sándor, *Varga* György, *Nyiry* András, *Molnár* Károly, *Paul* Keresztély, *Tapavicza* Milán, *Takács* Károly, *Takács* István, *Ivánovits* Ferenc, *Hauschka* Márton, Dr.

BOGDÁNY és **TÁRSA**

Budapest,
VI. Dálnok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

KRON KÁROLY FIA

cég Ujvidéken tisztelettel értesíti n. é. vevőit, hogy a nyári ujdonságok lenge selyem szövetekben: mint Eolienne, pouplin, ottoman, marquissette, valamint bat-tisztok, ruhavásznak, shantung, tussor, foulard, madeirahimzések, sima és himzett piquékermék, francia percaikok és delainek-beleértve a legutolsó hetek kreációit is — raktárra érkeztek és a cég nagyszámu kirakataiban kerülnek folytatólagosan kiállításra.

Resch Aurél, Dr. Resch Ferenc, Gály József, Trischler Gyula, Komlós Dezső, Berkes Leó, Grosz Hermann, Wimmer Károly, Róka Imre, Szabó Lajos, Kincses Endre, Száraz Ferenc, Szilágyi János, Matkovits Rókus, Prodánovits Száva, Tandori Sándor, Mandl József, Komlós Dezső, Borsós Ferenc, Bittner István, Hevér Márton, Martin Róbert, Gabrovics Mihály, Gabrovics Illés, Jankovics Pál, Futó Fábán.

A budapesti rendezők által vasárnap reggel a keleti pályaudvaron lelkesen fogadva, a „Simplon“ kávéházba, mint gyülekező helyre vonultak, honnan nemsokára ismét a keleti pályaudvarra tértek vissza s a különböző vonatokkal érkezett nagyszámu küldöttségek csatlakozása után vonultak a kijelölt utirányban a nagygyűlés helyére. A Rákóczi ut be-torkolásánál az a kellemes meglepetés érte főleg az ujvidékieket, hogy Guttermuth János fogműtermének erkélyéről fehérhűs hölgyek virágzápóra hullott reájuk, mi lelkes éljenzésre talált. Ugyancsak az ujvidéki küldöttséget érte az az epizódyszerű tüntetés is, hogy midőn a Károly utcában haladva a Himnusz énekelték, az egyik emeleti ház ablakán kitekintő hölgyek egyike a zongorához sietett, hogy a lelkes éneket kísérelje. A sokfelől meg-megnyilvánuló, kitüntetészerű figyelem által keltett lelkes hangulat tetőpontját érte, midőn a Royal-hoz érve, Dr. Balla Aladár főispán és gróf Teleki Arvéd orsz. képviselőnk az ujvidéki küldöttség élére lépett. Mindkettejüket zugó éljenzés fogadta, mely a felvonulás közben többször megújult. Kossuth Lajos dalának, a Himnusz és Szózat éneklése közben haladt a nyugati pályaudvarról érkezettekkel sok-sok ezer főre megnövekedett hosszú, zászlóerdős menet a régi Károly-kaszárnya tág udvarára, melynek minden zuga szorongásig megtelt — dacára némely lapok tendenciózus lekicsinylésének.

Körülbelül 11 óra lehetett, midőn a nagygyűlés kezdetét vette. Mellőzve a fővárosi lapokból eléggé ismert lefolyásának leírását, itt csupán gróf Teleki Arvéd viharos tetszéssel és éljenzéssel fogadott beszédét közöljük, mint amely bennünket ujvidékieket közelebb-ről érdekel:

Két évtized óta földmiveléssel foglalkozik, — mondá — csak rövid ideje politikával. Ezért a gazda keresetlen szavaival szól a nagygyűléshez. Egyszerű gazda-szemmel nem tudja fel-fogni, hogyan lehet az, hogy mikor a hazáról van szó, akkor ne kívánják, hogy önálló és független legyen, hogy amikor a gazdasági önállóság felé van módunkban egy lépést tenni, azt meg ne tehessek. Azt akarják most, hogy fuziót csináljunk, hogy tegyük le a függetlenségi nevet s a 48-as alkotmánypartit nevet vegyük fel. Ez nekünk nem kell. A fuzióra csak egy megoldás van, amelyet Ujvidék városának alkotmánypartija mutatott, melynek elnöke kijelentette, hogy tévedett a múltban és belépett a függetlenségi és 48-as partba. Így az alkotmánypartit ott megszünt. Az ország sem kívánhat rák módjára haladni tovább, hanem csak előre a nemzeti függetlenség megvalósítása felé. Kéri az egybegyűlteket, hogy ha majd hazamennek, mondják meg az ottmaradottnak: minden hiba abban van, hogy nem függetlenségi képviselőt választottak.

A vidéki küldöttségek nagyszámu felszólalói közül az elsők közt Balla Árpád pártelnök a következő rövid, de lelkes, határozott szavakban fejezte ki az ujvidéki függetlenségi és 48-as pártnak a határozati javaslatához való csatlakozását:

„Tisztelt polgártársak!

Az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt nevében örömmel üdvözlöm mindazon férfiakat, a kik a mai impozáns nagygyűlés rendezése által alkalmat adtak nekünk ebben a szomorú és kétségbeesztő helyzetben arról meggyőződhetni, hogy — hála a magyarok Istenének — sokan, de igen sokan vagyunk, a kik az önálló nemzeti banknak 1911-ben történendő felállítása mellett harcba szállni készek vagyunk. Pártom nevében kijelentem, hogy a nagygyűlésen hozott határozatot *lelkedéssel* elfogadjuk!

Mint hogy az idő már nagyon előrehaladt, a vidéki küldöttségek szónokainak felszólalásai közben, sokan elszéledtek a nagygyűlés helyéről, az ujvidékiek azonban kitartottak s a pártvezér, Kossuth Ferenc üdvözlésére megindult menetben is résztvettek s csak 2 óra felé jutottak egy kis pihenőre, az ebéd elköltésére. De 3 óra után már megint talpon voltak s a Baross-szobornál gyülekezvén, gróf Teleki Arvéd és Balla Aladár főispánnal együtt az állatkiállítás megtekintésére indultak s itt hosszabb időt töltve, gróf Teleki mint kalauz szolgált beható szakzerű felvilágosítással, magyarázatokkal, mit az ujvidékiek nagyhalásan köszöntek meg.

Az ujvidéki küldöttség tagjai még vasárnap este utaztak haza, míg egy részük, vagy 30-an a következő napot is Budapesten töltötték s ekkor is uton — utfélen ünnepeltésnek voltak részesei. Az a hazafias érzés és lelkes felbuzdulás, mely az ujvidékieket Budapestre vonzotta, mindenképen hatványozódott a nagygyűlés gyújtó hatása alatt és erőt, hatalmas tápot nyert a nagy nemzeti eszmék, Magyarország függetlenítésére, önállóságára és boldogítására folytatott küzdelemben való állhatatos kitartásra.

Kötelező tűzkárbiztosítás.

A városok kongresszusán elfogadtak egy oly határozati javaslatot, amelyben több olyan intézkedést sürgetnek, amelyeknek megannyia a vidéki városok helyzetének javítását célozza.

Az üdvös intézkedések között egy különösen szép és figyelemre méltó részt találunk. Miután felsorolja a határozati javaslat, hogy miket tart szükségesnek a kongresszus arra, hogy a városok anyagi helyzetén való javítást előre vigyék és a kulturális intézményeket fejlesszék, a következőket is mondja:

A városok háztartása javára biztosítani akarja a kongresszus a városi tűzkárbiztosításból eredő jövedelmet is, éppen ezért oda törekszik, hogy a városi tűzkárbiztosítás törvényhozási uton kötelezővé tétessék s ennek alapján a városi tűzkárbiztosító intézetek felállítása lehetővé váljék.

A vidéki városoknak azon óhajta, hogy a tűzkárbiztosítás törvényhozás útján kötelezővé tétessék, nem új keletű. Régi, jogos óhaja minden vidéki városnak, hogy a tűzkárbiztosításból eredő jövedelmek ne folyjanak egyes üz-

letszerűen szervezett részvénytársaságok pénztárába, hanem a tűzrendészet nehéz és meglehetősen költséges kötelességeit teljesítő városok jövedelmét gyarapítsák.

Jóval a kongresszus összejövetele előtt megjelent egy cikk Magyarokanizsa város polgármesterének tollából, amely cikk éppen ezt a nagyfontosságú, életbe vágó kérdést tárgyalta. Magyarokanizsa polgármestere cikkének fejtegetése során rámutatott arra az abuzusra, hogy a városok nagy költséggel tartanak fenn tűzörseget, hogy megóvják a polgárság vagyonát a tűzveszedelemtől és ezt a biztosító társaságok élvezik — ingyen.

Az elemek ellen való védekezés minden városnak nagy költségeket okoz, pedig első sorban a biztosító társaságokat kellene, hogy terhelje ez a kiadás, mert hiszen a tűzoltóság az ő érdekeiket is védi, amikor a város területén levő házakat a tűzkár ellen óvja. A biztosító társaságok azonban ezt a kötelességet teljesen áthárítják a városok vállaira és a tűzoltóság fenntartásához legfeljebb csak elenyészően csekély összeggel járulnak hozzá, ha éppen akarnak.

A városok sokoldalú lekötöttségüknel és kötelezettségüknel fogva képtelenek a tűzoltóságukat fejleszteni és olyan színvonalra emelni, hogy az nagy feladatát jól és tökéletesen teljesíthesse. Ez az egyik baj. A másik hiba meg ott van, hogy a kevésbé jómódu polgárság egy része takarékoságból, esetleg előítéletből idegenkedik javainak tűzkár ellen való biztosításától. Ennek az idegenkedésnek azután meg van az a súlyos következménye, hogy ha az ilyen ház leég, akkor a ház tulajdonosa koldusbotra jut, a közjótékonyaságra utalva.

Ezen az áldatlan állapoton akar a városok kongresszusa segíteni, amikor a tűzkárbiztosítást törvényhozás útján akarja kötelezővé tenni és az abból származó jövedelmeket a városoknak biztosítani. Ha ezt keresztül vihetik, úgy szaporodik a városok jövedelme, fejleszthető lesz a tűzoltóság és nem fordulhat elő az az eset, hogy egyes szegényebb emberek a tűz folytán koldusbotra jutnak.

Az ismételve felvetett eszmét meg kell minden körülmények között valósítani.

Nemzeti színészet.

Szerdán, e hó 2-án Heltai Hugó jutalomjátéka alkalmával zsufozásig megteit a színház. Buchbindernek ismert bohózatát, „A postás fiut és a hugá“-t adták. Heltai Hugó, aki szimpatikus megjelenésével és ügyes játékával a közönség igaz szeretetére és őszinte rokonszenvére tett szert, ez este elemében volt és zajos tetszésnyilvánításokat aratott. Jó partnerre talált Parlagi Kornéliában, aki Felhő Klári halás szerepében a tőle megszokott életkedvvel, vidámsággal felelt meg hivatásának. A szereplők közül még különösen Szőke Sándor (Csipkés), Szilágyi (Szalánczy), Szőke Gizi (Álmai Milka) és Károlyné (Bájkerti Lili) tettek szert elismerésre. Az előadás alatt kabaret is volt. Először láttuk színpadon mint vendéget Szőke Sándorné Garay Ilust, a pozsonyi színház volt tagját. „Férjhez megyek“ címen egy végtelenül kedves monológot

adott elő nagy a perselyről én Böske és Ujfalu tettek.

Gsütörtök.

operetteje, „A pedig ritka m Barinkayt ezut magas c-t is n és oly bravuro csodálkoztunk.

ezt a lehető leg sítette. Jó part Saffi. Kiváló névre tett szer ját már a m ezuttal csak ug még Szilágyit (Szőke Gizit (A iványit (Oszk Szépen táncolt Bella a toborz

Pénteken

erdészleány“.

Szombaton

Parlagi Korné rett-primadonn asszony“ men kreálta és igaz meglemeteket.

talmazták a

szép virágjáj

délután a „Ti

adás tárgya, e

műsoron, Köv

komikussal a

oációk közep

közönségtől „

sajnáljuk a m

Távozásuk mu

zék magukat

szinkör“-ben

dán Medgyas

művésznője k

élvezetessé a

az utolsó két e

este a „János

Helyszük

debben szám

adásokról. A

zik, a művés

jövőre szerz

jóformán uj

Ismerve Köve

ton tudjuk, h

regi mögött.

Urnapja

a r. kat. egy

amikor — k

körmenetben

felállított olt

szentséget.

Koronáz

názás 42-ik

tanáraik vez

letre a temp

a misét Fát

Ünnepél

főgimnázium

kapcsolatban

záróülését.

himmust“, m

nuló méltatt

Gyula, Bok

ifjusági egy

adott elő nagy ügyességgel. Parlagi Kornélia a perselyről énekelt egy ügyes kuplét, Tóth Böske és Ujfalussy Bella sikkes táncot lejtettek.

Csütörtökön üres ház előtt Strauss kitünő operetteje, „A cigánybáró“ került színre, még pedig ritka művelzetet nyújtó előadásban. Barinkayt ezuttal Mihályi Ernő énekelte. A magas c-t is mesteri könnyűséggel vágta ki és oly bravurosan énekelt, hogy valósággal csodálkoztunk. Ritka hanganyag van benne és ezt a lehető legnagyobb művészettel érvényesítette. Jó partnere volt Berczik Margit mint Saffi. Kiváló koloraturénekesnő, aki jó hírnévre tett szert különben. Kövessyné Czirájót már a multból előnyösen ismerjük és ezuttal csak ugyanazt mondhatjuk. Kiemeljük még Szilágyit (Zsupán), Károlyinét (Mirabella), Szőke Gizit (Arzena), Heltait (Carneró), Szentiványit (Oszkár) és Hajagost (Gábor diák). Szépen táncolták Tóth Böske és Ujfalussy Bella a toborzót.

Pénteken ötödször volt műsoron „Az erdészleány“.

Szombaton telt ház előtt játszódtak le Parlagi Kornéliának, a közönség kedvelt subrett-primadonnájának jutalomjátéka. „A bibliás asszony“ ment. Parlagi a márkiné szerepét kreálta és igazán művelzetben részesítette a megjelenteket. Nem egyszer tapsviharral jutalmazták a művésznőt, aki ezenkívül még szép virágajándékokat is kapott. Vasárnap délután a „Tiszturak a zárdában“ volt az előadás tárgya, este pedig a „Stern Izsák“ volt műsoron, Kövessy Albert igazgatóval, a kiváló komikussal a címszerepben. Hétfőn zajos óaációk közepette bucsuzott el a Thury-pár a közönségtől „A kaméliás hölgy“-ben. Öszintén sajnáljuk a művészpár távozását a társulattól. Távozásuk mindenestre veszteség lesz. Érez-zék magukat jól új helyükön, a „Városligeti szinkör“-ben Feld társulatánál. Kedden, szerdán Medgyaszay Vilma, a „Királyszínház“ művésznője kabaretszámok keretén belül tette élvezetessé a színiestét. Ma csütörtökön van az utolsó két előadás délután „Az erdészleány“, este a „János vitéz“.

Helyszűke miatt ezuttal csak a legrövidebben számolhattunk be az utolsó színelőadásokról. A társulat jó része új körbe távozik, a művészek jó része más helyen kapott jövőre szerződést és így Kövessy jövőre jóformán új társulattal érkezik körünkbe. Ismerve Kövessy körülállását, ügyességét, bizton tudjuk, hogy az új társulat nem marad a régi mögött.

HIREK.

Urnapija. Ma csütörtök nagy ünnepe van a r. kat. egyháznak. Az oltáriszentség ünnepe, amikor — kedvező idő esetén fényes ünnepi körmenetben — a négy világtáj irányában felállított oltárokhoz viszik a legméltóságosabb szentséget.

Koronázási évforduló. Kedden, a koronázás 42-ik évfordulóján az iskolák ifjúsága tanáraik vezetése mellett ünnepi istentiszteletre a templomba vonult, amely alkalommal a misét Fáth Ferenc s. lelkész mondta.

Ünnepély. Az ujvidéki kir. kath. magyar főgimnáziumban a koronázási ünnepélyvel kapcsolatban tartotta meg az ifjúsági egyesület záróülését. Az énekkar élénekeite a „Királyhymnust“, majd Zahorecz Károly VIII. o. tanuló méltatta a nap jelentőségét. Erre Biró Gyula, Baksa Géza és Gussmann Imre, az ifjúsági egyesület egyes osztályainak titkárai

előterjesztették évi jelentésüket. Jutalmakat nyertek az irodalmi osztályban: Hegedüs Ferenc, Kaiser Mátyás VIII., Breuer Samu, Varnyu Béla VII. o. tanulók a gyorsírási osztályban: Boskovits Zsigmond, Breuer Samu, Mihál András, Baksa Géza, Kis Vilmos VII. o. tanulók, a sport osztályban: Kalocsay Sándor VIII. Gavanszky Jenő V. o. tanulók és a rajzban elert ügyességért: Breuer Samu, Mihál András VII. Erdey Ferenc IV. o. tanulók. Az ünnepség a Himnusz elénekelésével ért véget.

A villamos vasut ügye előbbre jutott; ugyanis Dr. Demetrovits polgármesterünk a napokban személyesen eljárta a miniszteriumban s ott azt a biztató ígéretet kapta, hogy a villamos vasut építésének min. engedélyezése legkésőbb f. aug. — szept. hónapokra várható és így az építkezés még f. szeptember havában megkezdhető, jövő év tavaszán pedig teljes üzembe vehető lesz.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Vekey* Zoltán kir. törvényszéki bírót az ujvidéki munkabiztosító pénztár polgári bíróságának helyettes elnökévé nevezte ki.

Tornaverseny. E hó 7-én tartotta a kir. kath. főgimn. ifjúsági sportkör szerversenyét magas nyújtón, korlátan, gyűrűn s lovon. A verseny győztese Kalocsay Sándor VIII. o. tan. lett, megnyervén a Hámos Nandor tornatanár által vezetett vivó és tornatársaság (20 k. arany) díját. Fentnevezett társaság szeniora Szabó Imre kir. törvényszéki bíró (10 kor. arany) díját Gavanszky Jenő V. oszt. tanuló nyerte meg mint legjobb korlátornászó.

A sorompók kihelyezése. Minthogy a sorompók és vámlházak kihelyezésére vonatkozó közgyűlési határozat alapján, legközelebb már a futaki-utcai vámsorompó fog kihelyeztetni s ennek következtében az itteni szőlőtelepek a város *belterületéhez* tartoznak, a tanács elhatározta, hogy a szőlőtelepek ezen-tul csak is bemutatott terv és építési engedély alapján építhetnek a szőlőtelepeken.

A gyermekbarátok egylete által e hó 6-án szegény gyermekek karácsonyi felruházása javára rendezett lőkerti multság úgy anyagi mint erkölcsi tekintetben kitünően sikerült. A lőkert tágas helyiségeit zsufolásig megtöltő nagyszámu közönségnek a katonai zenekar s a polg. magyar Daloskör, a német és szerb dalárdák előadásain kívül, sok-sok mulattató látványosságban, versenyekben stb. volt része, este pedig az ifjúság kedvence, a tánc következett. Az összes bevétel jóval 1000 koronán felül volt, melyből körülbelül 250—300 k. esik kiadásokra.

Polg. lövöldéknben május 31. és június 6-án folytatott lövészet alkalmával összesen 600 lövés céltétetett az 5 körű, 150 m. távol rendes lapokra és díjnyertes lón: a) mély lövésért: Weichert M., Hesz Fr., Zambauer Ág., Witz F., Tausch J., ifj. Zambauer (V) és Derner L. (IV); b) találó lövésért: Hesz Fr. ^{10/27}, Weichert M. ^{10/25}, Witz F. ^{10/23}. — Ma vasárnap, jun. 13-án az 5 körű rendes céllapokra lőnek 200 m. távolba.

A rendőrbjelentési hivatal ügyforgalma május havában a következő volt: ujvidéki lakosok új felvétele 95, lakváltásuk 749; cselédek új felvétele 96, helyváltásuk 453; idegenek magán háznál 81, vendéglőkben 1018. — Mint központi kézbesítő hivatalhoz kikézésre érkezett összesen 1921 darab, még pedig sikerrel 1866. Értesítések adattak összesen 1566 esetben s ezek közül eredménnyel volt 1414. Kiadatott külhoni utlevél 146, igazolási jegy 7, cselédkönyv 21. — Megfigyelő lap összesen meg lett fektetve 680.

Áthelyezés. Stieber Richárd kulai járás-bírósági irnok az *ujvidéki* kir. törvényszékhez helyeztetett át.

Fényképészeti műterem. Vajda Dezső, fényképészenek a Petőfi-utca 32. sz. saját házában nyitott s úgy a közönség legfokozottabb igényeit kielégítő, mint a legmodernebb vivmányokat felölelően felszerelt fényképészeti műterme, valamint kirakata látványosság számba megy, amely méltó a megtekintésre még annak is, aki nem egyenesen lefényképeztetés végett keresi fel e műtermet.

Ritka nagy hal. Martin Lajos halászmester a napokban 130 kiló súlyu harcsát fogott, amely holnap pénteken, június 11-én kerül a halpiacon kimérésre.

Pályázat bírói állásra. Az ujvidéki kir. törvényszéknél Molnár Géza elhalálozása következtében megüresedett tszéki bírói állásra a pályázat e hó 5-én járt le. Mint halljuk, a törvényszék területén levő járásbíróságok birái közül is többen pályáztak.

A vármegyei tűzoltó-szövetség versenye. A Bácsbodrog vármegyei tűzoltó-szövetség e hó 27-én Apatinban tartja ez évi rendes közgyűlését, még pedig tűzoltó-versenyekkel összekötve. Ugyanezen napon tartja meg az apatini önk. tűzoltó-testület fenállásának 30 éves ünnepélyét. A közgyűlésen és apatini tűzoltói ünnepélyen ujvidéki önk. tűzoltóink is képviselőleg vesznek részt.

Az érsek újabb áldozatkészsége. Dr. Városhy Gyula érsek Óbecse községnek 10.000 koronát ajánlott fel az ottani — szűknek bizonyult — zárda iskola kibővítésére.

B. Bodrog vármegye új közgazdasági előadót kapott Günther Ferenc, B. B. vm. gazdasági egyleti ügyvezető igazgató személyében, akit a földmivelésügyi miniszter, elhalálozott Rácz György helyébe nevezett ki.

Eltűnt kántor. Heszler József szenttamási kántor a napokban elhagyta állását, el a közösséget és nem tudják, hová lett. Állítólag megunta állását és valamely szintársulathoz karmesternek szegődött. Az eltűnt kántor neje-n kívül 3 gyermekét hagyta hátra nagy bizonytalanságban.

Hányan vannak a 48-as honvédek. A legújabb kimutatások szerint körülbelül 8000 nyugdíjas 48-as honvéd él még az országban, még pedig rangjuk szerint 1 tábornok (Görgei Arthur), 18 törzstiszt, 617 tiszt és 7192 honvéd.

A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden június hó 20. napján d. e. 8 órakor a Szeged-alsóvárosi új vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos körút 61.) beküldendők.

A zentai munkás-gimnázium most befejezett első évi munkásságáról a következő adatok számolnak be; beiratkozott 150 hallgató, kik közül 13 kereskedő, 95 iparos, 36 földműves, 6 szolga és altiszt volt; az előadások hetenként 4 napon tartattak, még pedig 2 párhuzamos osztályban; vetítéssel előadott: Magyarország történelme és földrajza, egészségtan és természettudományok, szabad előadásban: számtan és polgári ügyiratok, könyvvitel.

A tüdővész pusztítása. A belügyminiszter legújabb jelentése szerint 1909. január havában a magyar birodalomban összesen 6167 egyén halt meg gümőkórban. E számból Bácsbodrog vármegyére 224, Bajára 9, Szabadkára 44, *Ujvidékre* 8, Zomborra 8 haláleset jut.

Német-magyar-román személyforgalom.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint folyó évi augusztus hó 1-ével a Németországnak egyrészt Magyarországgal, másrészt Romániával való közvetlen személy- és podgyászforgalmában új díjszabás lép életbe, mely a nevezett vasutigazgatóság díjszabás elárúsító irodájában (Budapest, VI., Csengery-utca 33. sz. két koronáért kapható.

A „Nyugat” pünkösdi száma a rendesnél jóval nagyobb terjedelemben jelent meg és Ady Endre költészetének jelentőségével foglalkozik. Ady költészetének esztétikai méltóságát Fenyő Miksa írta meg, közölvén cikkében Ady Endre önéletrajzát is. Ady szociális gyökereiről Kéri Pál, nyelvéről Laczó Géza írt. Azonkívül Móricz Zsigmond, Ignó, Balázs Béla, Lesznai Anna, Schöpflin Aladár, Lengyel Géza, Hatvany Lajos, Karinthy Frigyes, Bíró Lajos, Babits Mihály, Lengyel Menyhért, Miklós Jenő az emberről és a költőről irnak legkülönbözőbb pszichológiai és esztétikai szempontokból. Tóth Árpádtól „Ady Endrének” címen, valamint Gellért Oszkártól verseket hoz a füzet; műmellékletül Ady arcképét adja: A „Figyelő” rovat aktuálisokkal foglalkozik. A „Nyugat” előfizetési ára félévre 10 k. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban V. Dorottya u. 14.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Ágoston.

Hirdetések.**Kötélverő munkást**

Állandó jó keresetre munkavezető gyanánt keresünk. Csakis első rendű munkások ajánlkozhatnak eddigi működésük részletes közlésével.

Cím: Radó Samu és Jársa kötélgyártók
2-3 Nagyvárad.

Gyik-utca 2 sz.

alatti ház, mely több lakásból áll, szabad kézből eladó.

Ugyanott egy lakás, mely 4 szoba s mellékhelyiségből áll, kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad Kunetz bankház Szabadka. 1-2

Sok bajjal

jár.

A házi sültés azonban sok örömet szerez akkor, ha Dr. Oetker sütőporát a 12 f. használjuk és Dr. Oetker A. utmutatásai szerint készítjük a süteményeket és tésztaneműket, amelyek egészségesek, könnyen emészthetők és jóízűek. Hogy a sütés ne sikerüljön, ki van zárva. Részletes használati utasítással együtt minden fűszerkereskedésben kapható. A korszakalkotó legújabb sütő-füzet ingyen és bérmentve megküldetik, csak forduljunk levelelapon.

Dr. Oetker A.-hoz, Baden-Wien.
Törzsház: Bielefeld.

Matkovits

szobafestő

és mázó

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

Augusztus vagy szeptember elejére 3 szobás lakás kiadó.

Bővebbet a háztulajdonosnál II.
Rákóczi Ferenc-utca 104. szám. 1-2

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK

az 1909. évi tavaszi és nyári időnyiro.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfluhá-	1 szelvény 12 korona
hoz (kabát, nad-	1 szelvény 15 korona
drág és mellény)	1 szelvény 17 korona
elegendő, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamgarnt stb. gyári árakon küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az elővő, a melyeket a magánvő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentős nyereségek. Szabott, legelőcsőbb árak. Orsiai választék. Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Lakás!!

Új épület Hán-utca 4. sz. a mely 5 szobából, konyha, fürdőszoba, pince és csukott folyósóból áll, az egész lakásban gázvilágítással, augusztus 1-től kiadandó.

Tudósítás szücs-utca 16. sz.

Házeladás.

Tóth Kálmán utca 8. számú ház és kert eladó.

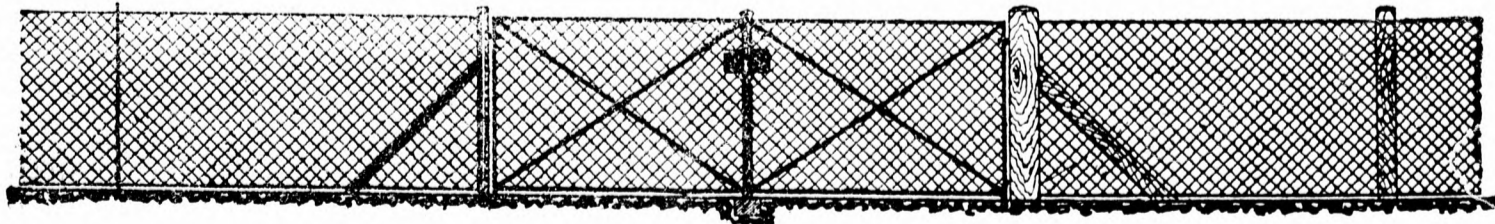
özv. Jurenka Anna

1-3

laktanya-utca 9. sz.

OLCSÓ SODRONYKERÍTÉS!
Sodrongépfonatok vas- és horganyzott sodronyból,
a sodrony vastagsága és fonatúrbség szerint négyszögméterenként

30 fillértől feljebb K. 1-20-ig.

WITZ FERENCZ,

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

sodrony-szövet-, fonat-, rács-, matracz- és szitaárú-gyár

UJVIDÉK Buzatér 15.

Képes árjegyzék és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve.

Szolid, gyors és pontos kiszolgálás!

Nyomatott Hirschenhauser Benó könyvnyomdájában Ujvidéken.